

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie október 2011

IV. senát

Nálezy:

spisová značka	IV. ÚS 259/2011
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. augusta 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Predmetom sťažnosti bolo tvrdenie sťažovateľa, že postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní a jeho uznesením z 31. marca 2010, ktorým zrušil rozsudok najvyššieho súdu (ako súdu odvolacieho) zo 4. októbra 2007 (právoplatného 17. decembra 2007), došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 3 (zakotvujúceho princíp rovnosti strán) a čl. 48 ods. 2 ústavy (v časti garantujúcej možnosť účastníkov konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom).</p> <p>Sťažovateľ namietal, že dovolanie žalobcu proti právoplatnému potvrdzujúcemu rozhodnutiu najvyššieho súdu (ako súdu odvolacieho) zo 4. októbra 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. decembra 2007, nebolo sťažovateľovi vôbec doručené na vyjadrenie (v napadnutom uznesení sa uvádza, že sťažovateľ sa k dovolaniu nevyjadril bez toho, aby sa predtým skúmalo, či mu bolo vôbec na vyjadrenie zaslané).</p>
ratio decidendi	<p>Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je – okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) – aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania.</p> <p>Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý v súvislosti s rovnosťou účastníkov konania používa pojem „rovnosť zbraní“, podľa svojej konštantnej judikatúry vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predložiť svoju záležitosť a príslušnú argumentáciu za rovnakých podmienok.</p> <p>V súvislosti s uvedeným vyslovil ESLP okrem iného právny názor, že k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tým, že odvolací súd nezaslal odvolanie protistrane a nedal jej možnosť, aby sa k nemu vyjadrila a uplatnila svoje tvrdenia a dôkazy. Podľa názoru ústavného súdu je tento právny názor potrebné aplikovať aj na dovolacie konanie, a to zvlášť vtedy, ak dovolací súd vo veci rozhoduje meritorne.</p> <p>Napriek tomu, že Občiansky súdny poriadok výslovne neustanovil povinnosť súdu doručovať rovnopis dovolania účastníka konania protistrane, daná požiadavka môže v konkrétnom prípade vyplývať z nutnosti ochrany procesných práv účastníka konania vyplývajúcich z princípov spravodlivého procesu, a to v tom prípade, ak by v dôsledku toho, že súd dovolanie druhému účastníkovi konania nezaslal, mu bola odňatá možnosť</p>

	<p>zoznámiť sa s obsahom dovolania, a v spojitosti s tým plnohodnotne realizovať svoje procesné práva.</p> <p>Povinnosťou všeobecných súdov je interpretovať procesné ustanovenia a princípy spravodlivého procesu predovšetkým z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavou (resp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) garantovaných základných práv a slobôd. V sťažovateľom namietanom porušení základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je implikovaná i zásada rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Túto zásadu je potrebné v danej súvislosti interpretovať tak, že účastník konania musí mať možnosť zoznámiť sa s procesne relevantnými návrhmi protistrany, ako aj možnosť sa k nim následne vyjadriť.</p> <p>Ústavný súd ďalej prihliadol aj na skutočnosť, že v danom prípade dovolanie nielenže smerovalo proti právoplatnému rozsudku vo veci samej, ale navyše na jeho základe dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v neprospech sťažovateľa bez toho, aby bolo vo veci nariadené pojednávanie, a sťažovateľovi tak nebolo umožnené zaujať stanovisko k dovolacím námietkam žalobcu a podieľať sa na bránení svojich práv. Na základe toho ústavný súd uzavrel, že takýto postup vo svojich dôsledkoch znamená porušenie základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, ako aj porušenie zásady rovnosti účastníkov konania, resp. kontradiktórnosti konania.</p> <p>Vzhľadom na to ústavný súd vyslovil, že postupom najvyššieho súdu v danom konaní a jeho uznesením z 31. marca 2010 došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04 Beer proti Rakúsku, 2004, Baumann proti Rakúsku, 2001, Dombo Beheer B. V. proti Holandsku, 1993, Ankerl proti Švajčiarsku, 1996, Komanický proti Slovensku, 2002

spisová značka	IV. ÚS 268/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	22. septembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv, postupom krajského súdu ako súdu druhého stupňa v trestnom konaní a jeho uznesením z 13. októbra 2010.</p> <p>Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 21. júna 2010 uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s použitím § 138 písm. j) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd uznesením z 13. októbra 2010 zamietol. Proti označenému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením z 2. marca 2011 odmietol.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa došlo označeným uznesením krajského súdu k neprípustnému zásahu do jeho ústavou a dohovorom garantovaných práv, a to najmä z dôvodu, že záver o jeho vine, pokiaľ ide o časť skutku kvalifikovaného podľa § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, je postavený výlučne na výpovediach utajených svedkov.</p>
ratio decidendi	V sťažovateľovom prípade spočíva podľa odsudzujúceho rozsudku okresného súdu kvalifikovaná skutková podstata v tom, že trestného činu uvedeného v základnej skutkovej podstate § 172 ods. 1 Trestného zákona, teda trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, sa mal dopustiť nielen tým, že omamnú látku neoprávnene doviezol, predal a prechovával, ale aj tým, že sa tohto konania dopustil na viacerých

	<p>osobách (závažnejší spôsob konania).</p> <p>Z namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ vo svojom odvolaní namietal okrem zákonnosti a opodstatnenosti priznania postavenia utajeného svedka príslušným osobám, ktoré boli vypočuté ako utajení svedkovia, aj skutočnosť, že „Záver o vine nesmie byť nikdy postavený výlučne alebo v rozhodujúcej miere na svedectve takýchto osôb.“</p> <p>Krajský súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s odvolacou námietkou sťažovateľa, v zmysle ktorej o jeho vine [pokiaľ ide o časť skutkov kvalifikovaných podľa § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona] bolo rozhodnuté len na základe výpovedí utajených svedkov. Z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že odvolací súd sa v súvislosti s námietkami týkajúcimi sa utajených svedkov zaoberal len námietkou zákonnosti a opodstatnenosti priznania postavenia utajeného svedka.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti nespochybňuje rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ ide o uznanie jeho viny za skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin neoprávnenej držby omamnej alebo psychotropnej látky, jedu alebo prekurzora a nakladanie s nimi podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona. Spornou preto zostala teda len otázka (v okolnostiach posudzovanej veci kľúčová, pozn.), či sa páchania drogovej trestnej činnosti sťažovateľ dopustil na viacerých osobách.</p> <p>Účelom inštitútu utajeného svedka je ochrana zdravia a života svedkov. Je nepochybné, že využitím inštitútu utajeného svedka v trestnom konaní dochádza ku kolízii ústavou garantovaného práva na obhajobu na jednej strane a potrebou chrániť život a zdravie svedkov na strane druhej. Práve z dôvodu, že použitie výpovede utajených svedkov ako dôkazu v trestnom konaní je zásahom do ústavou garantovaného práva na obhajobu a uplatnenie tohto práva významne sťažuje, je potrebné vždy skúmať, akou mierou výpovede utajených svedkov prispeli k usvedčeniu obžalovaného. V prípade, že výpovede utajených svedkov sú jedinými, resp. rozhodujúcimi dôkazmi o vine obžalovaného, nie sú tieto dôkazy postačujúce na prijatie záveru o vine obžalovaného. Právo na obhajobu je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Preto takýto zásah do obhajobných práv je podľa názoru ústavného súdu, korešpondujúceho citovanej judikatúre ESĽP, vždy zároveň neprípustným zásahom do práva na spravodlivé súdne konanie. Súdne konanie, výsledkom ktorého je uznanie viny obžalovaného len, resp. v prevažnej miere založené na výpovedi utajených svedkov, nemožno považovať za spravodlivé v zmysle čl. 6 dohovoru.</p> <p>Bez prihliadnutia na výpovede troch utajených svedkov by v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci zrejme nebolo možné dospieť k záveru o tom, že sťažovateľ spáchal trestný čin neoprávnenej držby omamnej alebo psychotropnej látky, jedu alebo prekurzora a nakladania s nimi na viacerých osobách (keďže traja zo štyroch spotrebiteľov, ktorým mal sťažovateľ heroín predat', sú utajenými svedkami), a nebola by teda naplnená kvalifikovaná skutková podstata tohto trestného činu vymedzená v ustanovení § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona.</p> <p>Z uvedeného vyplýva záver, že bez prihliadnutia na výpovede utajených svedkov, ktorým mal sťažovateľ heroín predat' (kto neoprávnene predá omamnú látku), by mohol byť uznaný za vinného len zo skutku, ktorý napĺňa znaky základnej skutkovej podstaty podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona, ktorá sa vyznačuje výrazne nižšou trestnou sadzbou než kvalifikovaná skutková podstata podľa § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona.</p> <p>V posudzovanej veci nepochybné jednou z kľúčových odvolacích námietok sťažovateľa bolo tvrdenie, že bol odsúdený výlučne len na základe výpovedí utajených svedkov [vo vzťahu k časti skutku kvalifikovaného podľa § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona]. S touto odvolacou námietkou sa krajský súd podľa zistení ústavného súdu nevysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom, keďže z odôvodnenia predmetného rozsudku okresného súdu a namietaného uznesenia krajského súdu sa dá vyvodiť, že vo veci sťažovateľa bolo rozhodnuté v zásade len na základe výpovedí utajených svedkov.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že namietaným rozsudkom krajského súdu v súvislosti s námietkou sťažovateľa, že bol uznaný za vinného výlučne na základe výpovedí utajených svedkov, došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 a tiež čl. 8 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú</p>	<p>Krasniki proti Českej republike, nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci vedenej</p>

judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	pod sp. zn. III. ÚS 499/04
---	----------------------------

spisová značka	IV. ÚS 108/2010
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	19. októbra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie jeho práv na súdnu ochranu a práv na spravodlivé súdne konanie postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v správnych konaniach.</p> <p>Z obsahu sťažností vyplýva, že ich podstatou je námietka sťažovateľa proti „odlišnému“ postupu najvyššieho súdu v obsahovo identických konaniach v súvislosti s (ne)uplatnením jeho oprávnenia predložiť návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke Súdnemu dvoru podľa čl. 234 Zmluvy o ES.</p> <p>Najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009 položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku. Namietané správne konania vedené najvyšším súdom sú z vecného hľadiska a zásadných právnych otázok, ku ktorým treba zaujať stanovisko, v zásade totožné s konaním vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009. Týkajú sa právneho postavenia sťažovateľa (ako občianskeho združenia zameraného na ochranu životného prostredia, pozn.) v správnych konaniach, ktorých predmetom bolo rozhodovanie o povolení výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov, resp. o povolení výnimky a vydanie súhlasu na aplikáciu chemických látok na chránenom území.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty, ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď. Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná.</p> <p>Rozdiely v súdnych rozhodnutiach sú prirodzene obsiahnuté v každom súdnom systéme, ktorý je založený na existencii viacerých nižších súdov s obmedzenou územnou pôsobnosťou. Podľa názoru ESLP je v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý je zahrnutý v niekoľkých článkoch dohovoru a tvorí jeden zo základných elementov právneho štátu, situácia, keď najvyšší súd (ako zjednocovateľ rozdielnych právnych názorov) je sám zdrojom hlbokých a trvalých inkonzistencií. Rozporné právne názory najvyššieho súdu na identické situácie sú tak v konečnom dôsledku spôsobilé podkopávať dôveru verejnosti v súdny systém.</p> <p>V súlade s judikatúrou ústavného súdu účastník konania má právo na to, aby každý spor alebo iná právna vec sa pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je aj výklad komunitárneho práva (podľa v súčasnosti platnej terminológie „práva EÚ“, pozn.) podľa čl. 234 Zmluvy o ES (v súčasnosti čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, pozn.) v konaní o prejudiciálnej otázke. V takom prípade tvorí výklad práva EÚ obsiahnutý v rozsudku Súdneho dvora súčasť právneho základu rozhodovania vo veci samej.</p> <p>Predmetom preskúmania zo strany ústavného súdu už boli sťažnosti, v ktorých sťažovatelia namietali porušenie ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, príp. základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v súvislosti s nepredložením prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru zo strany všeobecného súdu. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v označených veciach sťažovatelia vystupovali v postavení účastníkov konaní pred všeobecnými súdmi, v ktorých sa „dožadovali“ predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru. Predmetom sťažností v tomto konaní pred ústavným súdom je sťažovateľom namietaná rozdielna rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu týkajúca sa procesného postupu v súvislosti s (ne)predložením prejudiciálnej otázky vo vecne a právne (v zásade) identických</p>

konaniach, v ktorých sa však sťažovateľ sám predloženia prejudiciálnej otázky „nedožadoval“. V konečnom dôsledku však podľa názoru ústavného súdu [vychádzajúc z v judikatúre ústavného súdu všeobecne akceptovanej zásady iura novit curia, podľa ktorej súd nielen pozná právo, ale si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v akej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu] táto skutočnosť nemá pre spochybnenie povinnosti všeobecného súdu predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru za splnenia ostatných podmienok významnejšiu právnu relevanciu.

Ústavný súd ďalej pripomína, že ak vnútroštátny súd nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru v konkrétnej veci, kde to bola jeho povinnosť (nielen možnosť tak urobiť), potom to môže za istých okolností zakladať zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva (práva EÚ) postupom a rozhodovaním vnútroštátneho súdu.

V zmysle už uvedenej judikatúry je preto nevyhnutné, aby sa ústavný súd zameril na posúdenie skutočnosti, či vnútroštátny súd (v okolnostiach prípadu najvyšší súd, pozn.) bol povinný prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru predložiť a či bol výklad práva EÚ uskutočnený Súdnym dvorom na základe predložených prejudiciálnych otázok v konečnom dôsledku nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci samej.

Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdného dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom pri výklade práva EÚ. Konanie podľa čl. 234 Zmluvy o ES je založené na delbe úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdnemu dvoru. V dôsledku toho je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva EÚ.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru podľa čl. 234 Zmluvy o ES (resp. čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ) platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore alebo v inej právnej veci, t. j. súdom, proti ktorého rozhodnutiu nemožno podať žiaden opravný prostriedok.

Ak taký súd, ktorý je súdom, proti ktorého rozhodnutiu už niet žiadneho opravného prostriedku, nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, hoci tak urobiť mal, otvára sa otázka ústavnosti jeho postupu so zreteľom na čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 1 ústavy, pričom treba pripomenúť aj jeho povinnosť podľa § 1 v spojení s § 109 ods. 1 písm. c) OSP zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania.

Všeobecný súd, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok, je súdom, ktorý, ak sú splnené predpoklady na predloženie prejudiciálnej otázky, nemá inú možnosť, ako prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru predložiť. V okolnostiach sťažovateľom namietaných prípadov ide o oblasť správneho súdnictva, v rámci ktorého najvyšší súd rozhoduje v súlade s V. časťou Občianskeho súdneho poriadku ako súd odvolací, v ktorom preskúmava rozsudok krajského súdu, ktorý rozhodoval v prvom stupni o žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu (v daných prípadoch ministerstva, pozn.). Vzhľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu o neprípustnosti dovolania v správnom súdnictve je nepochybné, že v okolnostiach namietaných prípadov rozhodnutia najvyššieho súdu sú (boli) rozhodnutiami všeobecného súdu, proti ktorým nie sú prípustné opravné prostriedky.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Súdny, ktoré sú z dôvodu svojho postavenia vo vnútroštátnom súdnom systéme povinné predkladať prejudiciálne otázky, sa môžu tejto povinnosti vyhnúť za splnenia niektorého alebo viacerých nasledujúcich predpokladov:

- a) ak odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam pre vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,
- b) ak ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdnym dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdného dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“),
- c) ak je výklad práva Spoločenstva alebo Únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).

Najvyšší súd konanie vedené pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009 prerušil svojím

	<p>uznesením z 22. júna 2009 a uplatnením svojej právomoci podľa čl. 234 Zmluvy o ES predložil Súdnemu dvoru predbežné otázky.</p> <p>Súdny dvor vo svojom rozsudku č. C-240/09 z 8. marca 2011 predovšetkým konštatoval, že na najvyššom súde predložené prejudiciálne otázky týkajúce sa sféry práva EÚ „je potrebné odpovedať na prvú a druhú položenú otázku tak, že článok 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru nemá priamy účinok v práve Únie. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je zoskupenie V., napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia.“.</p> <p>V nadväznosti na dosiaľ uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré je v rozpore s právom EÚ, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva EÚ mal pochyby a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojoľne popretá právomoc Súdneho dvora.</p> <p>Ústavný súd sa stotožňuje s tvrdením obsiahnutým vo vyjadrení najvyššieho súdu (prípís z 15. júla 2011, pozn.), podľa ktorého „na základe výsledku prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ, tzn. vydaného rozsudku, došlo k judikatúrnemu posunu v rozhodovacej činnosti konajúceho senátu s tým, že sťažovateľovi bolo v správnom súdnictve počnúc rozsudkom sp. zn. 5 Šzp 41/2009 vyhovené v plnom rozsahu“. Avšak, tento judikatúrny posun nemožno legitímne ospravedlniť len tým, že ich bolo potrebné „zobrať na vedomie záväzky súvisiace, resp. vyvolané pristúpením Slovenskej republiky k Aarhurskému dohovoru s platnosťou od 05.03.2006 v spojení s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie č. C-240/09 zo dňa 08. marca 2011“ (z vyjadrenia najvyššieho súdu v prípise z 15. júla 2011, pozn.).</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že ak najvyšší súd v okolnostiach posudzovaných vecí (s poukazom na už uvedené predbežné závery ústavného súdu) mal povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru a v namietaných konaniach tak neurobil, pričom nesplnenie tejto povinnosti malo zároveň zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej (namietané rozsudky najvyššieho súdu, ktorými sa sťažovateľovým odvolaniam nevyhovelo, pozn.), tak tým „zbavil“ sťažovateľa práva, aby sa súčasťou právneho základu pre meritórne rozhodnutie v namietaných konaniach stal výklad práva Európskej únie uskutočnený Súdny dvorom. Takýmto postupom najvyššieho súdu v namietaných konaniach a v nich vydanými rozsudkami došlo preto podľa názoru ústavného súdu k porušeniu sťažovateľovho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rozsudky najvyššieho súdu v týchto veciach sa zrušujú a veci sa mu vracajú na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>PL. ÚS 36/95, I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05, II. ÚS 90/05, IV. ÚS 206/08, III. ÚS 151/07, II. ÚS 244/09, IV. ÚS 206/08, II. ÚS 65/2010, Beian v. Rumunsko, Baranowski v. Poľsko, Sovtransavto Holding v. Ukrajina, EŠLP, rozsudok z 30. septembra 2003 vo veci Köbler proti Rakúskej republike, C-224/0, rozsudok z 11. júla 2006, Chacón Navas, C 13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra, rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGe 82, 159; uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008</p>

Nález – priet'ahy v konaní:

spisová značka	IV. ÚS 189/2011
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. augusta 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie peňažnej sumy v obchodnej veci, ktoré začalo v roku 1999.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitost' vecí spory o zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúce z občianskoprávných, resp. obchodnoprávných vzťahov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Podpredsedníčka okresného súdu poverená zastupovaním predsedu k s'ťažnosti uviedla, že z právneho hľadiska nejde o zložitý spor, s čím sa ústavný súd v plnom rozsahu stotožňuje. Aj keď možno v danej veci pripustiť určitú mieru skutkovej zložitosti najmä vzhľadom na nutnosť pomerne veľkého rozsahu dokazovania, ústavný súd nezistil, že by táto skutočnosť mala výraznejší vplyv na predĺženie priebehu preskúmaného konania.</p> <p>2. Sťažovateľ v procesnom postavení navrhovateľa mal určitý podiel na spomalení priebehu napadnutého konania, na jeho ťarchu je potrebné pripísať skutočnosť, že spolu so svojim právnym zástupcom sa nezúčastnili na jedenástich pojednávaniach nariadených okresným súdom. Obdobne na ťarchu sťažovateľa je potrebné pripísať aj to, že viacnásobne nedodrжал súdom určené lehoty na oznámenie dôležitých skutočností potrebných na rozhodnutie, v súvislosti s čím bol okresný súd nútený zasielať sťažovateľovi opätovné výzvy, resp. urgencie. Urgencie z 19. novembra 2003 a zo 4. septembra 2009 obsahovali aj hrozbu uloženia poriadkovej pokuty. Všetky uvedené skutočnosti ústavný súd zobral do úvahy pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia.</p> <p>3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne vyhodnocovať priebeh postupu a jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom v napadnutom konaní, pretože s poukázaním na svoju predchádzajúcu judikatúru konštatuje, že nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné, aby konanie prebiehajúce na dvoch stupňoch všeobecných súdov nebolo ani po viac ako 11 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené. Napriek tomuto konštatovaniu ústavný súd poukazuje aj na to, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol neefektívny, čo vyplýva predovšetkým z toho, že krajský súd uznesením z 26. januára 2009 zrušil rozsudok okresného súdu z 5. júna 2008 vyhlásený po 9 rokoch od začatia konania a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Z odôvodnenia zrušujúceho uznesenia krajského súdu je zrejmé, že okresný súd rozhodol vo veci bez toho, aby dostatočne zistil skutkový stav.</p> <p>Namietaným postupom okresného súdu v konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresnému súdu sa prikazuje konať bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä správanie sťažovateľa (resp. jeho právneho zástupcu), ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.</p>
použité odkazy na relevantnú	IV. ÚS 121/2011, IV. ÚS 188/2011

judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
---	--

spisová značka	IV. ÚS 280/2011
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. augusta 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľky namietali porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o určenie otcovstva, ktoré začalo v roku 1987.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na určenie otcovstva a o úprave práv a povinností rodičov k dieťaťu. Keďže za otca dieťaťa bol označený c. štátny občan, právna úprava relevantná na rozhodnutie o veci je v porovnaní s prípadmi určovania otcovstva muža, ktorý trvale žije na území Slovenskej republiky, o niečo komplikovanejšia. Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov pri jeho aplikácii na okolnosti daného prípadu odkazuje na použitie slovenského právneho poriadku ako vo veci určovania otcovstva, tak aj vo veci úpravy práv a povinností rodičov k deťom. Cudzí, resp. medzinárodný prvok v konaní (účastník konania, ktorý je občanom iného štátu) môže mať za následok zdĺhavosť konania, pretože vykonávanie všetkých úkonov si vyžaduje súčinnosť s orgánmi cudzieho štátu, preklady listín do cudzieho jazyka a nariadovanie pojednávania s dostatočným predstihom. Ústavný súd na túto skutočnosť, ktorá ovplyvnila preukazovanie skutkového stavu veci, prihliadol pri svojom rozhodovaní.</p> <p>2. Pri hodnotení správania sťažovateľiek ako účastníčok napadnutého konania ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mali byť pri rozhodovaní o sťažnosti pripísané na ich ťarchu.</p> <p>3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd skúmal, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci. Ústavný súd predovšetkým zastáva názor, že vzhľadom na to, že napadnuté konanie, v ktorom sa rozhoduje o takej citlivej veci, ako je určenie otcovstva, a nadväzné rozhodnutie o právach a povinnostiach k dieťaťu, nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 24 rokoch od jeho začatia, nie je potrebné osobitne vyhodnocovať postup a jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom v jeho doterajšom priebehu. Okresný súd v danom prípade napriek tomu, že rozhodoval o osobnom statuse maloletej a ochrana záujmov maloletého dieťaťa si vyžaduje osobitnú rýchlosť konania, vo veci takto nepostupoval, o čom svedčí okrem iného aj skutočnosť, že pôvodne maloletá sťažovateľka dosiahla v priebehu dosiaľ právoplatne neskončeného konania plnoletosť. V okolnostiach danej veci už samotná dĺžka konania je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a ničím neospravedliteľná a nepochybné signalizuje, že v napadnutom konaní dosiaľ nedošlo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníkov.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresnému súdu sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, ktorá predstavovala viac ako 24 rokov, a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä povahu veci, ako aj skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie každej zo sťažovateľiek po 10 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.</p>

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	H. v. United Kingdom z 8. júla 1987 II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02, I. ÚS 54/02
--	---

spisová značka	IV. ÚS 241/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	19. októbra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu v konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré začalo v roku 1993 a trvalo do roku 2011.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci rozhodovanie o žalobách vo veciach vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam tvorí súčasť štandardnej rozhodovacej agendy okresných súdov, a preto nemožno namietané konanie považovať z právneho hľadiska za zložitú. Po preskúmaní predmetného súdneho spisu ústavný súd pripúšťa určitú mieru faktickej zložitosti veci (vzhľadom na okruh účastníkov konania a časovú náročnosť dokazovania), ale zároveň konštatuje, že žiadna faktická zložitost' veci nemôže ospravedlniť zjavne neprimeranú dĺžku namietaného súdneho konania (takmer 18 rokov).</p> <p>2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľov ako účastníkov súdneho konania. Sťažovatelia vstúpili do konania (na strane žalovaných) na základe návrhu žalobkyne, ktorému okresný súd vyhovel uznesením zo 6. apríla 1995. Ústavný súd nezistil žiadne závažnejšie skutočnosti, ktoré by mohol z hľadiska priebehu namietaného konania pripísať na ťarchu sťažovateľov.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní, pričom zistil, že okresný súd bol v ňom bez ospravedlniteľného dôvodu nečinný vo viacerých obdobiach, celkovo takmer 10 rokov. V období po 24. novembri 2006 hodnotí ústavný súd činnosť okresného súdu ako neefektívnu, keďže okresný súd sa vzhľadom na dovtedajšiu dĺžku konania zdĺhavo vysporiadaval s procesnými návrhmi účastníkov konania týkajúcimi sa návrhu na zmenu petitu, ustálením okruhu účastníkov konania a zabezpečovaním dôkazov. V konečnom dôsledku okresný súd meritórne rozhodol vo veci až rozsudkom z 11. mája 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 31. mája 2011, t. j. namietané konanie pred okresným súdom trvalo 17 rokov a 7 mesiacov. V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby sťažovatelia museli čakať tak dlho na právoplatné meritórne rozhodnutie vo veci.</p> <p>Obranu okresného súdu založenú na nedostatočnom personálnom obsadení súdu ústavný súd nemohol akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil, že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov.</p> <p>Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v došlo k zbytočným prietahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.</p>

	Posudzujúc konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania (takmer 18 rokov), celkovú dĺžku neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu, ako aj správanie sťažovateľov ako účastníkov tohto konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude primerané vyhovieť návrhu sťažovateľov v plnom rozsahu, a preto im priznal finančné zadostučinenie každému po 6 000 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07, I. ÚS 23/03, I. ÚS 119/03

spisová značka	IV. ÚS 359/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	19. októbra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch navrhovateľky, ktoré začalo v roku 1998
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatuje skutkovú aj právnu zložitost' konania spočívajúcu v nutnosti aplikácie obyčajového práva, Stredného občianskeho zákonníka, ako aj Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 131/1982 Zb. Skutkovú zložitost' ústavný súd vyvodil jednak z okolnosti, že na majetok žalovaného v 1. rade bol vyhlásený konkurz, čo viedlo k rozšíreniu okruhu žalovaných, ako aj zo skutočnosti, že v konaní vystupuje okrem sťažovateľov pomerne veľký počet ďalších účastníkov (celkovo 17), ktorým je potrebné doručovať všetky písomnosti týkajúce sa konania.</p> <p>2. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd konštatuje, že doterajšiu dĺžku konania čiastočne ovplyvnilo aj správanie sťažovateľky. Sťažovateľke možno spolu s ďalšími navrhovateľkami pričítať čiastočný podiel na doterajšej dĺžke konania, a to z dôvodu nedostatkov podania ich právneho zástupcu, ktoré bolo potrebné následne v konaní odstraňovať. Na druhej strane argumentácia predsedníčky okresného súdu týkajúca sa neospravedlnenej neúčasti právneho zástupcu sťažovateľky na pojednávaníach na dvoch pojednávaníach nezodpovedá podľa zistení ústavného súdu skutočnosti, keďže v tom čase ešte sťažovateľku nezastupoval. Taktiež skutočnosť, že prevzatie právneho zastúpenia sťažovateľky oznámil jej právny zástupca okresnému súdu až podaním z 21. marca 2006, nemá z hľadiska posudzovania prieťahov v konaní zásadný význam, keďže v období od prevzatia právneho zastúpenia po oznámenie tejto skutočnosti okresnému súdu okresný súd nevykonával prakticky žiadne procesné úkony, s výnimkou doručovania predvolania na pojednávanie nariadeného na 5. máj 2006, ktoré si sťažovateľka riadne prevzala.</p> <p>3. Pokiaľ ide o skutkové zistenia relevantné z hľadiska kritéria postupu súdu na posúdenie, či v namietanom konaní došlo k zbytočným prieťahom, ústavný súd vychádzal zo svojich zistení v konaniach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 120/09, III. ÚS 348/09. Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že okresný súd bol v období po vstupe sťažovateľky do konania (5. februára 2003) bez ospravedlniteľného dôvodu nečinný 15 mesiacov. Postup okresného súdu v namietanom konaní nesie tiež znaky nesústreďenosti a neefektívnej činnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje najmä na uznesenie okresného súdu z 29. mája 2009, ktoré bolo na základe odvolania podaného navrhovateľmi v 1. až 5. rade zrušené krajským súdom uznesením z 30. marca 2010. Názor krajského súdu vyslovený v odôvodnení zrušovacieho uznesenia dostatočne odôvodňuje záver o neefektívnom a nesústreďenom postupe okresného súdu, ktorý mal negatívne dôsledky na jeho činnosť aj v období od apríla 2010 až do septembra 2011, keď vykonával úkony súvisiace s odstránením nedostatkov spôsobených uznesením (zrušeným krajským súdom) z 29. mája 2009. V konečnom dôsledku neefektívny postup okresného</p>

	<p>súdu viedol k predĺženiu doterajšej doby konania o ďalších takmer 20 mesiacov. Celková doba od vydania uznesenia z 20. mája 2009 do jeho zrušenia krajským súdom a následne do nariadenia termínu ďalšieho pojednávania (16. september 2011) tak predstavuje 31 mesiacov.</p> <p>Ústavný súd berúc do úvahy doterajšiu dĺžku namietaného konania konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, aby sťažovateľka musela čakať na právoplatné meritórne rozhodnutie všeobecného súdu viac ako 8 rokov.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu v namietanom konaní, ako aj jeho nesústredu a neefektívnu činnosťou došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd už v náleze č. k. IV. ÚS 120/09-27 z 28. mája 2009 prikázal okresnému súdu, aby v namietanom konaní konal bez zbytočných prieťahov, nebolo potrebné tento príkaz v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy uložiť aj v tomto konaní.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadostučinenie v sume ňou požadovanej, t. j. v sume 2 000 €.</p>
Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	IV. ÚS 120/09, III. ÚS 348/09

spisová značka	IV. ÚS 360/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	19. októbra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré začalo v roku 2007.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd vo vzťahu k posudzovanému súdному konaniu, z obsahu spisu a z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu a nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej či skutkovej zložitosti veci, ktorá by mohla spôsobiť predĺženie namietaného konania.</p> <p>2. V súvislosti s hodnotením správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ sa nezúčastnil jedného z dosiaľ uskutočnených pojednávanií, čo ale nemalo zásadnejší vplyv na doterajšiu dĺžku namietaného konania. Sťažovateľ je v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom a poskytuje okresnému súdu požadovanú súčinnosť.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup samotného okresného súdu. Okresný súd bol bez ospravedliteľného dôvodu nečinný v obdobiach od 11. marca 2008, keď uznesením uložil žalovanému povinnosť vyjadriť sa k žalobe (vyjadrenie bolo zaslané už 28. marca 2008), do 10. decembra 2009, keď nariadil vo veci prvé pojednávanie, a následne v období od pojednávania uskutočneného 19. marca 2010, resp. výziev na predloženie listinných dôkazov zo 7. apríla 2010 do 14. júla 2011, keď nariadil pojednávanie na 11. október 2011, hoci požadované listinné dôkazy mu boli doručené už v priebehu apríla 2010. Namietané konanie v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti trvalo štyri roky a nebolo ešte právoplatne skončené.</p> <p>V nadväznosti na obranu okresného súdu, resp. zákonného sudcu poukazujúceho na neprímerané množstvo vecí, ktoré mu boli pridelené, ústavný súd v nadväznosti na svoju doterajšiu judikatúru konštatoval, že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musia zabezpečiť súdne konania, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v prípade, ak sa na ten účel prijali včas</p>

	<p>adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu došlo v namietanom konaní k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresnému súdu sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom v konaní, zložitosť vecí, ako aj správanie sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 500 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03, I. ÚS 156/02

spisová značka	IV. ÚS 235/2011
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	20. októbra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v civilnom konaní o zaplatenie peňažnej sumy, ktoré začalo v roku 2008.
ratio decidendi	<p>1. V napadnutom konaní sa sťažovateľ domáha od odporcu zaplatenia peňažnej sumy. Uvedený typ sporov patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade tieto konania nie sú ani po právnej, ani po skutkovej stránke zložité. Aj v danom prípade ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie nevykazuje žiadne črty právnej alebo skutkovej zložitosti.</p> <p>2. Ústavný súd hodnotiac priebeh napadnutého konania nezistil skutočnosti, ktoré by z pohľadu doterajšej dĺžky konania bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľa.</p> <p>3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní z dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu vyplýva, že okresný súd bol v prevažnej časti jeho doterajšieho priebehu v podstate nečinný. Okrem výzvy právneho zástupcovi sťažovateľa a nariadenia pojednávania na 10. marec 2010, ktoré bolo z dôvodu neprítomnosti odporcu a jeho právneho zástupcu odročené na neurčito, bolo napadnuté konanie do podania sťažnosti ústavnému súdu (14. marec 2011) poznačené úplnou nečinnosťou okresného súdu. Posledným úkonom vo veci bolo pojednávanie uskutočnené 29. júna 2011, ktoré bolo odročené na neurčito. Argumenty, ktorými okresný súd ospravedlňoval svoju nečinnosť ako „nedostatočná organizácia práce v senáte spolu so značným nápadom a množstvom nerozhodnutých vecí“, ústavný súd nemohol akceptovať a poukazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru, v ktorej konštatoval, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného</p>

	<p>práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresnému súdu sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06</p>

Spracovala : Mgr. Gabriela Lacková

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.